

Agtyk / поэма

Category: Kitapcy, Poemalar

написано kitapcy | 22 января, 2025

Agtyk / поэма AGTYK

(Liriki nagyş)

Eziz Allam, şükrüm kändir emriňe,
Sabyr-men-kanagat! Salanňa kaýyl.
Bu gün solmaz serpaý ýapyp egnime,
Diýdiň: “Garyp gulym, seni ýalkaýyn!»

Beýik Taňryм, razy men Pederme,
Ellerim ýakamda,
Dilim kelamda.
Gelenme abraý ber, iman-gidenme,

Bizi mydam aman sakla penaňda.

I.

Doňuz ýyly, lowurdadyp ýanwary,
Ýüregimde hiç ýaşmajak Gün dogdy.
Gözumiň göreji, ýüregmiň zary,
Ysgap seniň ýaňajygňy, gundagňy.

Men öň seni görüp bilmen öýdüpdim,
Ynsan çekmez jepalary göterip,
Gün üçin namartlaň öňünde çöküp,
Ötlem-ötlem derdi-beladan ötüp,
Men saňa ýetmerin öýdüpdim, köküm,
Asla , seni görüp bilmen öýdüpdim.

Allam bu gün seni görkezdi, bala,
Toýa besläp, Nepes hojanyň törün.
Meň hemişe sygynypdym ykbala,
Şükür, indi Haka sygynyp ýörün.

Şükür, şaham ýaýrap, uzaldy köküm,
Garaňky törümde şamçyrag ýakyp.
Utanyp"ogluma „Balam“diýmändim,
Seniň bigünäje didäňe bakyp,
„Jan bala!“diýmäge bar indi hakym.

* *

Tar-tar şelpelenip, gar ýagýar Ýere,
Üstüňe ak nogul sepeläp asman.
Göýä Günü dogran akmeňiz Ene,
Seň dolan topragňy baryna basýar.

Tore täze düşen gelin deý Zemin,
Ak ýüpek ýorganda owadan, näzik.
Bu eziz watanňy, aslynda,Jelil,
Mähir-muhabbetden gurduka, nädip.

II.

Bägül günçasynyň ter lebi deýin,
Ýaňagyň degirseň ataň ýaňagna.
Eý, mukaddes didesinden öpenim,
Düşünmersiň guwanjyma, ýananma.

Şetdalyň güluniň naýçasy ýaly,
Barmajyklaň bilen tutsaň elimden.
Eý, meniň ak balam, ömrümiň ýazy,
Alkyş içre ak jennetden gelip sen.

Öz kanunyň bilen geçip törüme,
Sen geldiň-de, öz kanunyň ýöretdiň.
Ak gundakly ýagşyzada öwrüle,
Könlüm içre gaflat buzun eretdiň.

Inden, akja barmajyklaryň gerip,
Burnumy elleýäň, gulagmy tutýaň.
Ýaýna, akja guzym, ýaýna, inerim,
Janly şamçyragy bu garyp çatmaň.

Seniň demiň degen ýeri jennetdir,
Seniň eliň degen ýeri jennetdir.
Seň düşen ojagňy ýalkandyr Alla,
Seň “iňňä” sesiňden gaçar erbetlik,
Şeydip, men ýalkanyp, pæklenip barýan.

* * *

Gör, guzym, giň älem al-elwan, läle,
Müň reňk güllerden ýanyp dur çar ýan.
Ilkinji ýazyň, bu, öwrül perwana,
Jennetiň mülkünden görk alyp barýan.

Ysga, bark urýarka gülüň, çemeniň,
Bu ýazda özgniň hilesi ýokdur.
Didäňe sor, Hakyň sylap berenin,
Soň“Wah, şol güzel ýaz“ diýmesi ýokdur.

III.

Beýik Hakyň Nurusyň,
Adyň Nurgeldi dakdym.
Il oglunyň birisiň,
Balam Pederiň-Hakdyr.

Bu jahanda ynsana,
Ýetmeyän bir derman bar.
Mähribanlyk-ynjana,
Her kimde bir arman bar.

Mähriban bol, ejeňe,
Eneňe, soň pedere.
Ýagşylyk et edene,
Soň, ýamanlyk edene.

Dünýäde geda-handa,
Bir serpaý bardyr, nerim.
Abyraýdyr jahanda,
Zynaty nesilleriň.

Baýlyga göz dikmegin,
Ynsaba dalaş etgin.
Köňül içre hikmetiň,
Eýäne nalyş etgin.

Dünýäde lebiz diýpen,
Bir güýç bardyr ynsanda,
Bir ganaty zeminde,
Bir ganaty asmanda.

Ot öwsýändir deminden,
Dyrnaklary demirden.
Koý bogazdan ölüändir,
Çyn adamlar lebizden.

Adam bolgun, ak balam,
Halal emjek emenim.
Ataň güýji ýetmedik,
Ýükün çekjek inerim.

Hakyň nury indi diýp,
Nurgeldi dakdym, adyň.
Il-günüň derdi diýp,
Ýaşa, mähriban, Adam!

* * *

Balam, yssy-jözwa garaldyň bişip,
Nätjek, Hudaý özgesini bermändir.
Türkmeniň köňli deý, tomsy üýtgeşik,
Bu bir jana tenekardyr, dermandyr.

Gör, baglaň miwesin, goýalyp baly,
Buldurap, şahadan bakyp durandyr.
Jennetem, şu tysal güzel bolmaly,
„Bossan içre bulak akyp durandyr“.

IY.

Agtyk öz balaňdan süýji bor eken...“
Diýenlere „hä“beribem durmadym,
Ganyňdan, janyňdan gönezlik sepen,
Bagryňdan bölüpler uçan durnasyn.

Başga şirinlige çalyşjak bende,
Taparyn öýtmezdim, Yeriň ýüzünde.
Ýöne bary hiç oň, gözüň düşende,
Öz nahalyň düwen alma-üzümne.

Üç cynarym-üç inerim-üç dagym,
Dirilikde demim, güýlüm-Nepesim,
Begenjim-guwanjym, köňül çyragym,-
Röwşeni, umyt-höwesim-

Şolarda jemledim, şolarda goýdum,
Diriligmi, ýol-ýodamy, dowamym.
Wah, ýöne, görsene agtyňyň oýnun,
Eşdip näzik saýraýsyny, owazyn.

Dünýäni men şoňa berýärim- diýdim.

Älemi çalyşman, nämemiş dünýäň.
Eý, Hakyň adyndan ýaňlanan aýdym,—
Eý, saýrak bilbilm, dillije düwmäm...

Dözsün diýip, şatysyna ýalançyň,
Oglanlarmy zabum tutdum, mydama,
Olar indi öz boýuma galandyr,
Şonuň üçin şükür, kadyr Hudaýa.

Men olary pynhan söýdüm, „oglum“ diýip,
Duşmanym deý, otda-suwdar ýeniçdim.
Duýsam, keç hüýüni bilmédim aýyp,
Täzeden örmegi eriş-erisden.

Şeýdip, oglum gezmedim men aýnadyp,
Güzeran diýip, dogan-gardaş , ýat diýip.
Ejesi zarlasa gulak goýmadym,
„Doň bagyr sen, ogluň aýaňok“ diýip.

Bu gün bolsa awlap köňül kendimi,
Gözjagazy bilen sözläp, dillenip,
Eredip otyr ol uýan zandymy,
Bilbillem saýradyp, açyp güllerim.

İşde-de, ýolda-da küýümdir, köçäm,
Eý, Al;lanyň beren şirin nygmaty.
Gije ‘iňňä“ diýseň, näzijek nerçäm,
Tisginip oýandym, inim dyglady.

Beýle duýgam boljak eken, eý, Allam,
Ýa garraýas, ýüperek ýukalýar, ýa-da.
Ynanmazdym, indi özümem gulyän,
„Agtyk ýaly süýji zat ýok, dünýäde“.

* * *

Bu güýzüň meňzine çagylypdyr nur,
Sary ýüpek deýin, näzijek, ýumşak.
Durnalar gök içre ganat ýaýypdyr,

Köňül gussaň ýelpäp, didäňe gonjak.

Asman gark bolan köl,eňdere peller,
Sen neneňsi syrkaň, neneňsi tymsal.
Şahadan taýanda tyllaýy peller,
Neçin gussa çümýäň, eý, eziz ynsan.

Y.

Ýanwarda doguldyň, äleme sygman,
Gyş seniňki boldy, ak gary bilen.
Men indi oturyp bir zady syzýan,
Çaga doglar eken ykbaly bilen.

Garly gyş doguldyň, çapgyn şemallar,
Seňki boldy buzlar, burjuly baglar.
Hemem gar zyňş-ýan zybajemallar.
Ýaza umyt bilen bakýan ykballar.

Kükreýip ýaz geler, älem direler,
Kökler çuňar gider, pudaklar ýörär.
Jahan reýhan açar, ysgap-tirere,
Ýürek köňle sygmaz, bulaklar derä.

Ol ýazlar seňkidir, men saňa goýýan,
Gunçala, gülleraç, köpelgin, nerim.
Bir sapar bolýandyr bu ajap eýýam,
Baharyňda gözü galsyn illeriň.

Otly tomus düşer, ýakyp, ýandyrar,
Hakyň beren demleridir bu demler.
Mertler harman alar, namart galdyrar,
Bu bir alamatdyr, gaýdan pederden.

Köydürmegin tomusdaky yrsgalyň,
Zerre-zerre algyn, şekerin-gandyn.
Tomuslar seniňki, gysgalmaz goluň,
Balam, bu sahylyk pederden galsyn.

Güýzde bal akýandyr älem-jahandan,

Hak jennet nygmatyn Zemine döker.
Şonda el uzatgyn eken sahaňa,
Kanagata gul bol, sabyra nöker.

Saňa goýyan bu döwletli güýzleri,
Yrsgalyň-döwletiň zyýada bolsun.
Jennet eýle bu yrsgally düzleri,
Umyt-örküň eziz diýarda bolsun.

Soň bolsa gyş geler, kükedip garyn,
Çapgyn ýeller kesen, ak garlar oýnan,
Ol seniň öz garyň, söý-köý, ygtyýaryň,
Ak garly gyşlary men saňa goýyan.

Saňa goýyan dünýäň azap-eşretin,
Ýagşysyn, ýamanyň, kynyn, aňsadyn.
Ýaşa, ýöne çyn bedew deý kişňegin,
Ak menzillde baytallasaň ynjaryn.

* * *

Bu pasyllaň gujagyna sygmadyk,
Bu dünýä sygmadyk eý, däli köňül.
Ugruň hanjak, illeriňi ýygladyp,
Yalaryň hasratly, heýhatly, öňüň.

Seniň kä bolşuňa haýran men, Adam!
Dünýä azy urduň, inim tisgindi.
Eliň ýuwup, darkaş guran dünýäňden,
Köşiň guzaýynda ýatyrmış, indi.

YI.

„Ata“ diýip dil çykaran ak bala,
Saňa neneň teşnedigmi duýduňmy.
Ýanan bagrym sahawata ýakmaga,
Hak çogdurان çeşmedigmi duýduňmy.

Gözleriň nurunda gözumiň baryn,
Sözumiň uzunda ýüregmiň zaryn,

Balamyň balasy- dinim-imanyň,
Maňa beren eşretiňi duýduňmy.

Hiçkim maňa „ata“ diýmändi, haňli,
Ol söz meý-messanly, eýledi däli,
Dünýä durup, adam kowmy döräli,
Hak Pederiň arşdadygny duýduňmy.

Kän ýyldyr, sanjap dur ýürekde ýaram,
Eşretli günlermi eýleýip haram,
Nurundan em beren eý, dilli çyram,
Didelermiň ýaşlydygny duýduňmy.

„Ata“ dsiýip dil çykarsa agtygy,
Çyn eýäň guluna gülüp bagtygy,
Elli ýaşda lowurdadyp bagtymy,
Ile-güne buşlandygny duýduňmy.

* * *

Eý, Gün nury çayylan,
Aý süydüne ýugurlan,
Sary ýaga ýaýylan,
Muhabbete gowrulan,
Bagtdan gülsün gözleriň,
Özge hala dözmerin.

Behişt-baglar berenim,
Bossany maňa goýgun.
Şerbet-ballar berenim,
Gussany maňa goýgun,
Iç dünýäň bal-şekerin.
Derdin özüm çekerin.

YII.

Dünýe seýilgäh däl, etmäli jedel,
Bu dünýä keýpine inilýän däldir.
Her kimi bir ýumşa ýollandyr, Peder,

Şonyt aňlan azdyr, aňanyn kändir.

Kim beýik şa bolar, il başym jemlär,
Kimler-geda, Hak diýp sadaka ýygnar.
Kimseler il tanar, kimselaer jeňbaz,
Kimiň bagty gaýdar, ýaş döker, ýyglar.

Kimler köpri gurar, jeýhun jylawlap,
Kim demri at eýläp asmana uçar.
Kimsäňki rowan, ojagy lowlap,
Kimleriň könlünde çyragy öcer.

Kimse derdin awlar göwni ýarymyň,
Kimse bir bendäniň başyna ýeter.
Çyn manysy bardyr özür salynyň,
Her kimi bir ýumşa ýollandyr Pederr.

Bu dünýä özürlik gelinýän däldir,
Hak belländir bir pursady, ölçügi.
Ýogsa ömrün satyn aljaklar kändir,
Doglan günü boýnundaka öljeti.

Sen, ine, şu ikizady unutma,
Ýaşa-gözle howluk-ýalka illeri,
Synla, uçsa paý-diregsiz bulutlar,
Dünderlip gaýdanda däli silleri.

Dünýä galar dünýäň azaby-zary,
Ýagşylykda ýalka barka güýç-gurbuň.
Pederiň ýanyna boş barmaz ýaly,
Köşegim, her köňle bir Käbe gurgun.

Özge ölçeg bolmaz ynsan ömrüne,
Başga syry ýokdure, dünýäň, ogşugym.
Ili ýalka misliMusa öwrül-de,
Ýa Resul-Alla-Muhammede ogşagyn.

* * *

Biziň illeň derýalary tereňdir,

Gök kölleň gujagna sygýandyr asman.
Kükräp gaýtsa, däli siller-inerdir,
Wah, ýöne müň ýyldan bir sapar esrär.

Müsüriň kölünden gaýdan ak durna,
Köllermize hökman sowular, oglum.
Öz iliň başa täç, gözüne sürme,
Aslyn hiç unutmaz gowular, oglum.

YIII.

Sen gadym toprakda doguldyň, bala,
Bagtyň çüwdi, ogly bolduň türkmeniň.
Jeýhun-Bahry Hazar-şu iki ara,
Şahalanyp ýatyr kowum-kökleriň.

Aslynda Ýer-ýurt saýlanýan däldir,
Saýlanyp eneden doglanok, nerim.
Dünýäniň yüzünüň il-ýurdy kändir,
Ýöne birdir göbek gömülen ýeriň.

Eneler saýlanyp alynýan däldir.
Doglup, şony emilýändir, köşegim.
Watanyň hem eziz eneň ýalydyr,
Doglup, şonda ölünyändir, köşegim.

Watanňy söý, şonça söýgiňi ýene,
Meniňem söýgimi hemişe goşgun.
Men dirikäm oňa söýgim ummandyr,
Ölübem söýerin, tükenmez, yşkym.

Umytlaňda meniň arzuwym bolsun,
Arzuwňa mukades arzuwym gargyn.
Ýetmedik umydym seniňki bolsun,
Bitmedik yhlasym, goý, saňa galsyn.

Bişen zamää kimin, ýagşylyk ysyn,
Kükedip-kükedip, bir gün tänerin.
Meniň ýagşy ysym, goý, saňa galsyn,

Ýüregimden parlap çykan gämigim.
Dünýäniň ýüzünde armanym ýokdur,
Öňüm zakgun boldy, ahyrym-şirin.
Gören ýagşylyklam saňa-da ýoksun,
Iç, dünýäň şerbetin galдыrandyryň.
Käbäň Gara daşyn ogşadym janyň,
Arafada çykdyň,
Medinä bardym.
Mazaryn gujaklap Resul Allanyň,
«Köküm-şaham Ýalka Hak!» diýp ýalbardym.

Ymam Yrzaň, Merýem enäň mazaryn,
Togap eýläp, nalyş kyldym-Özüne.
Bir gün Täçmahala aňk bolup durun,
Türkmen oglы bolup, geçip törüne.

Alymlaň ýanynda alym boldum men,
Çyn şahyr içinde şahyr hatary.
Şulaň abraýyn al, saňa goýdum men,
Hem galдыryán saňa eziz watany.

* * *

Bu dünýäň hiç solmaz bir güli bardyr,
Zülpi ajal-gara gaşy şeýdaly.
Wah, ol garaluw göz-näzenin ýardyr,
Ýaňagynyň aly ýakar didäňi.

Ýüregiň dutar bor, çekdigiň arman.
Ak ýüzde gara hal- könlüňe yalaň.
Bary öter, pelek peýanyn bermän,
Wah, diňe söýeniň, söýeniň galar.

IX.

Hak bizi haýr işe cagyryar, arman,
Älem haýryň zary, dodagy üljäm.
Dilimizde doga, şonda-da, arman,
Kepänok gözýaşlar, baýanok ynjan.

Pis bolmagyň ýok mekdebi, okuwy,
Ýagşylyk ýygnanok, erbetlik eken.
Ýaman bolmazlygyň ýalňyzhökümi,
Könlüňi şeytana bermezlik eken.

* * *

Sen men ididäňde äkit, geljege,
Äkit umytlaňda göterip, ertäm.
Müşgillik ýok, çyn ogula – gerçege,
Ömrüň uzak, bagtyň ak bolsun, körpäm!

12-22-nji noýabr 1996.

Öwezdurdy NEPESOW. Poemalar